

नागपूर जिल्ह्यातील कामठी
तालुक्यातील ड्रॅगन पॅलेस यास
'ब' वर्ग पर्यटन स्थळाचा दर्जा
देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग,
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,
शासन निर्णय क्रमांक टिडीएस २०२५/०९/प्र.क्र.१४८/ पर्यटन-१,
दिनांक : २२ डिसेंबर, २०२५.

- संदर्भ :- १) पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, शासन निर्णय क्र. टिडीएस-२०१०/ ८/ प्र.क्र.४६३/
पर्यटन, दि.४/११/२०१०.
२) पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, शासन निर्णय क्र. टिडीएस-२०११/१२/प्र.क्र.८५५/पर्यटन,
दि.१६/१/२०१२.
३) पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, शासन निर्णय क्र. टिडीएस-२०१६/११/प्र.क्र.८६२/पर्यटन,
दि.२५/४/२०१७.
४) पर्यटन संचालनालयाचे पत्र क्र. प.सं./विकास/ड्रॅगन पॅलेस/१/प्र.क्र.६१/२०२५/२६३०,
दि.२२/०८/२०२५
५) जिल्हा नियोजन समिती, नागपूर यांचे प्रमाणपत्र दि.१०.०९.२०२५

प्रस्तावना :

नागपूर येथील ड्रॅगन पॅलेस मंदिर हे आंतरराष्ट्रीय स्तरावर प्रसिद्ध असलेले बौद्ध धर्मीयांचे प्रमुख स्थळ असून नागपूर परिसरातील एक महत्त्वाचे धार्मिक व पर्यटन आकर्षण मानले जाते. सन १९९९ मध्ये उभारलेले हे मंदिर आपल्या अद्वितीय जपानी स्थापत्यकलेसाठी, शांत व रमणीय वातावरणासाठी तसेच जागतिक पातळीवरील बुद्ध उपासना केंद्र म्हणून ओळखले जाते. नागपूर जिल्ह्यातील उमरेड रोडलगत वसलेले हे मंदिर “पीस पॅलेस” म्हणूनही प्रसिद्ध आहे. येथे उभारण्यात आलेल्या शुभ्र संगमरवरी भगवान बुद्धांच्या भव्य मूर्तीमुळे देश-विदेशातील पर्यटक, बौद्ध धर्मीय श्रद्धाळू तसेच संशोधक मोठ्या प्रमाणावर येथे भेट देतात.

२. जागतिक स्तरावर बौद्ध धार्मिक व सांस्कृतिक पर्यटनाचा केंद्रबिंदू म्हणून या स्थळाला विशेष मान्यता प्राप्त झाली असून जपानसह इतर परदेशांतील भाविक दरवर्षी येथे येऊन पूजा-अर्चा व साधना करतात. मंदिर परिसरातील सुंदर बगीचे, ध्यानगृह व शांततापूर्ण वातावरण यामुळे हे ठिकाण धार्मिक तसेच पर्यटनदृष्ट्या अत्यंत महत्त्वाचे आहे. नागपूर हे देशाच्या भौगोलिक केंद्रस्थानी असल्यामुळे देश-विदेशातील पर्यटकांना येथे पोहोचणे सोयीचे झाले आहे. त्यामुळे ड्रॅगन पॅलेस मंदिर हे धार्मिक पर्यटनासोबतच आंतरराष्ट्रीय पातळीवर सांस्कृतिक व बौद्धिक देवाणघेवाणीचे केंद्र ठरले आहे.

३. जिल्ह्यातील ‘ब’ वर्ग पर्यटनस्थळांची निवड करून प्रस्ताव शासनाला सादर करण्याबाबतचे अधिकार संदर्भ क्रमांक २ येथील शासन निर्णयान्वये, संदर्भ क्रमांक १ येथील शासन निर्णयामधील जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीस प्रदान करण्यात आले आहेत. त्यानुषंगाने राज्यातील ‘ब’ वर्ग पर्यटनस्थळे घोषित करण्यासाठी निकष व कार्यपद्धती संदर्भ क्रमांक ३ येथील शासन निर्णयान्वये निश्चित करण्यात आली आहे. तसेच, जिल्हा नियोजन समिती, नागपूर यांच्या दि.१२.०८.२०२५ रोजी झालेल्या जिल्हा नियोजन सभेमध्ये ड्रॅगन पॅलेस, ता.कामठी, जि.नागपूर या स्थळास “क” वर्ग तिर्थस्थळाचा दर्जा देण्यात आला असल्याचे संदर्भाधीन क्र.५ येथील पत्रात नमूद करण्यात आले आहे.

४. त्यानुसार, सदर स्थळाचे धार्मिक, सांस्कृतिक व पर्यटनदृष्ट्या असलेले महत्त्व तसेच भाविक व पर्यटकांची मोठ्या प्रमाणावरील उपस्थिती लक्षात घेऊन, ड्रॅगन पॅलेस मंदिर, कंपी (जि. नागपूर) यास “ब” वर्ग पर्यटन स्थळाचा बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

नागपूर जिल्ह्यातील कामठी तालुक्यातील ड्रॅगन पॅलेस या स्थळाचे धार्मिक, सांस्कृतिक व पर्यटनदृष्ट्या असलेले महत्त्व लक्षात घेऊन पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, शासन निर्णय क्र. टिडीएस-२०१६/११/प्र.क्र.८६२/पर्यटन, दि.२५/४/२०१७ अन्वये राज्यातील ‘ब’ वर्ग पर्यटनस्थळे घोषित करण्यासाठी निश्चित करण्यात आलेल्या निकष व कार्यपद्धती नुसार संदर्भ क्र.४ येथील पर्यटन संचालनालयाने सादर केलेल्या प्रस्तावास अनुसरून नागपूर जिल्ह्यातील कामठी तालुक्यातील ड्रॅगन पॅलेस या स्थळास ‘ब’ वर्ग पर्यटनस्थळ म्हणून या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५१२२२१५२६४४४७२३ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(संतोष जया विठ्ठल रोकडे)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

१. मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. उप मुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा. उप मुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. मा. मंत्री (पर्यटन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
६. मा. सर्व मंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
७. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई.
८. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा, विधानभवन, मुंबई.
९. मा. राज्यमंत्री (पर्यटन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
१०. मा. सर्व राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
११. मा. सर्व विधानपरिषद सदस्य, विधानमंडळ, मुंबई
१२. मा. सर्व विधानसभा सदस्य, विधानमंडळ, मुंबई
१३. मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
१४. सर्व अपर मुख्य सचिव सचिव / प्रधान सचिव /
१५. प्रधान सचिव (पर्यटन), पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१६. संचालक, पर्यटन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
१७. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ, मुंबई.
१८. जिल्हाधिकारी, नागपूर.
१९. सर्व जिल्हाधिकारी, महाराष्ट्र राज्य.
२०. निवडनस्ती (पर्यटन-१)